

Zaadbalkanker

Zaadbalkanker is over het algemeen een snel groeiende kankersoort. Het is dan ook belangrijk om deze vorm van kanker op tijd te ontdekken en te behandelen. In principe geldt dat hoe kleiner de tumor is bij ontdekking des te gunstiger de vooruitzichten zijn. Het merendeel van de mannen met zaadbalkanker geneest.

Voor meer informatie over zaadbalkanker verwijzen wij u naar:

- de KWF-brochure **Zaadbalkanker** (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/media/2704>)

De informatie op deze pagina is daar een korte samenvatting van.

Meer over zaadbalkanker

Wie krijgen zaadbalkanker?

In Nederland wordt jaarlijks bij bijna 600 mannen zaadbalkanker vastgesteld. Zaadbalkanker komt meestal voor bij mannen tussen de 15 en 45 jaar (met een piek tussen de 30 en 40 jaar), maar soms ook op oudere of jongere leeftijd.

Hoewel zaadbalkanker naar verhouding weinig voorkomt, is het bij jonge mannen de meest voorkomende soort kanker.

Het ontstaan van zaadbalkanker

Zaadbalkanker ontstaat meestal in de cellen die het zaad produceren, de kiemcellen. Een dergelijke tumor wordt dan ook een kiemceltumor genoemd. Daarnaast zijn er enkele zeldzame soorten zaadbalkanker die ontstaan uit andere zaadbalcellen.

Uitzaaiingen

Uitzaaiingen van zaadbalkanker komen met name voor in de diverse lymfeklieren achter de buikholte (het retroperitoneum), ter hoogte van de nieren en de lagere wervels, boven het sleutelbeen en in het gebied tussen de longen. Daarnaast kunnen tumorcellen zich via het bloed verspreiden en kunnen uitzaaiingen ontstaan in de longen, de lever en andere organen.

De geneeskansen bij zaadbalkanker

De geneeskansen bij zaadbalkanker hangen onder meer af van de vorm van zaadbalkanker, de plaats van de oorspronkelijke tumor en de plaats en grootte van de uitzaaiingen. De kans dat een patiënt met zaadbalkanker geneest is groot. Dat geldt zelfs als bij het begin van de behandeling uitzaaiingen zijn.

Bij zaadbalkanker gaat men ervan uit, dat een patiënt volledig is genezen wanneer hij langer dan 5 jaar vrij is van deze ziekte. Bij patiënten die 2 jaar ziektevrij zijn geweest, komt het zeer zelden voor dat de ziekte terugkeert. Van alle patiënten die behandeld zijn voor zaadbalkanker, leeft na 5 jaar meer dan 90% van de patiënten.

Soorten

Zaadbalkanker ontstaat meestal (in 95% van de gevallen) in de cellen die het zaad produceren: de kiemcellen. Een dergelijke tumor wordt dan ook een kiemceltumor genoemd. Daarnaast zijn er enkele zeldzame soorten zaadbalkanker die ontstaan uit andere zaadbalcellen.

Symptomen

Zaadbalkanker kun je vaak, maar niet altijd, zelf ontdekken. Je voelt dat je bal groter is en soms voel je knobbel(s) in je zaadbal. Deze kunnen pijnlijk zijn, maar het hoeft niet.

Andere symptomen:

- een dof, zwaar gevoel in de onderbuik, achter de balzak of in de balzak
- vermoeidheid zonder aanwijsbare reden
- minder zin in seks.

Sommige mannen hebben klachten door uitzaaiingen van zaadbalkanker:

- buik- of rugpijn
- een zwelling van de borstklier of rond de tepel
- kortademigheid
- pijn op de borst
- hoesten en bloed opspugen

Onderzoeken

- **Lichamelijk onderzoek**

Als u met klachten bij uw huisarts komt, zal deze u eerst lichamelijk onderzoeken. Daarbij zal hij/zij speciale aandacht besteden aan de lichamelijk veranderingen die u heeft opgemerkt. Als uw huisarts aanwijzingen heeft dat sprake kan zijn van zaadbalkanker, zal hij/zij u verwijzen naar een uroloog. De uroloog kan de volgende onderzoeken doen:

- **Echografie van de balzak en de buik**

Een echografie maakt tumoren in weefsels en organen zichtbaar op een beeldscherm.

- **Bloedonderzoek**

Bij zaadbalkanker kunnen bepaalde stoffen in verhoogde mate in het bloed aanwezig zijn. Dit zijn tumormerkstoffen, oftewel tumormarkers.

- **Wegnemen van weefsel door middel van een operatie**

Als de uitkomsten van de echografie en het bloedonderzoek op zaadbalkanker wijzen, is weefselonderzoek nodig om de diagnose definitief te kunnen stellen. Dit gebeurt zo spoedig mogelijk. Voor het weefselonderzoek moeten de zaadbal, de bijbal en de zaadstreng helemaal worden weggenomen.

- **CT-scan**

Als uit het weefselonderzoek is gebleken dat inderdaad sprake is van zaadbalkanker, is verder onderzoek nodig om na te gaan of er elders in het lichaam uitzaaiingen zijn. Bij iemand met zaadbalkanker wordt altijd een CT-scan gemaakt van de buik en van de longen. Soms wordt ook een CT-scan gemaakt van de hersenen, als de arts vermoedt dat daar uitzaaiingen zitten.

- **MRI-scan**

Met een MRI-scan zijn eveneens afwijkingen in de zaadballen en uitzaaiingen op te sporen.

Blijkt uit onderzoek dat de zaadbalkanker is uitgezaaid, dan zal de verdere behandeling niet plaatsvinden in het St. Antonius Ziekenhuis maar in het Universitair Medisch Centrum Utrecht.

Echo (echografie) algemeen

Zie: <https://www.antoniusziekenhuis.nl/radiologie/behandelingen-onderzoeken/echo-echografie-algemeen>

CT-scan

Zie:

<https://www.antoniusziekenhuis.nl/radiologie/behandelingen-onderzoeken/ct-scan-computer-tomografie>
Onderzoek naar afwijkingen aan longweefsel, bloedvaten, organen en botten

MRI

Zie: <https://www.antoniusziekenhuis.nl/radiologie/behandelingen-onderzoeken/mri>
Onderzoek via magnetische technieken

Zaadbalkanker

Zie: <https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie/behandelingen-onderzoeken/zaadbalkanker-onderzoeken>
Alle onderzoeken op een rij

Behandelingen

- **Operatie**

Als de uitkomsten van het lichamelijk onderzoek, de echografie en het bloedonderzoek op zaadbalkanker wijzen, is weefselonderzoek nodig om de diagnose definitief te kunnen stellen. Dit gebeurt zo spoedig mogelijk na het bloedonderzoek. Voor het weefselonderzoek moeten de zaadbal, de bijbal en de zaadstreng helemaal worden weggenomen (orchidectomie).

- **Chemotherapie en/of radiotherapie**

Afhankelijk van de uitkomsten van het weefselonderzoek, wordt bepaald of er na de operatie nog een vervolgbehandeling nodig is in de vorm van bestraling (radiotherapie) of chemotherapie (behandeling met celdeling remmende medicijnen). U kunt ook een combinatie van behandelmethoden krijgen. De keuze van wel of geen verdere behandeling hangt samen met de uitgebreidheid van uw ziekte en prognose.

Invriezen van zaadcellen

Indien de wens er is, is het mogelijk om voor de operatie en de aanvullende behandeling(en) met chemotherapie of radiotherapie zaad in te vriezen. Hiervoor wordt men verwezen naar de afdeling Fertilititeit van het Universitair Medisch Centrum Utrecht.

Zaadbalkanker

Zie: <https://www.antoniuziekenhuis.nl/urologie/behandelingen-onderzoeken/zaadbalkanker-behandelingen>
Behandelingen

Expertise en ervaring

De urologen van het St. Antonius Ziekenhuis hebben bijzondere expertise op het gebied van uro- oncologische zorgvragen. We behandelen in ons ziekenhuis jaarlijks ruim 2.500 patiënten met een verdenking op prostaat-, nier- of blaaskanker. Doordat we zoveel patiënten behandelen zien we veel verschillende ziektebeelden en hebben we veel ervaring en expertise opgebouwd. Met betrekking tot het aantal operaties per jaar zitten we in deze kankersoorten al jaren in de top 5 van Nederland.

We doen aan voortdurende kwaliteitsverbetering en zijn steeds op zoek naar de meest optimale behandeling. Ook doen we veel aan onderzoek om steeds beter te kunnen voorspellen wat nodig is en wat resultaten opleveren voor onze patiënten. We investeren in de nieuwste behandelmethoden- en technieken die zo min mogelijk schade aan het lichaam opleveren, zo maken we zoveel mogelijk gebruik van de nieuwste Da Vinci-robot waarmee we laparoscopische ingrepen doen (kijkoperaties in de buikholte).

Wilt u meer weten over onze aandachtsgebieden? Bekijk ook onze pagina [Prostaatkankercentrum](https://www.antoniuziekenhuis.nl/node/6886) (<https://www.antoniuziekenhuis.nl/node/6886>).

Bestraling bij St. Antonius of UMC Utrecht

Voor bestralingen (radiotherapiebehandelingen) werken wij samen met het UMC Utrecht. Er zijn twee behandellocaties: één bij het UMC Utrecht aan de Heidelberg 100 in Utrecht en één bij het St. Antonius Ziekenhuis aan de Soestwetering 1 in Utrecht. Het eerste gesprek over uw behandeling vindt altijd plaats in het UMC Utrecht. Daarna wordt samen met u bepaald waar de bestraling plaatsvindt.

Oorzaken

Over de oorzaken van zaadbalkanker is nog weinig bekend.

Wel is bekend dat sommige mannen (mogelijk) een wat groter risico hebben op het krijgen van zaadbalkanker dan andere mannen:

Mannen bij wie één of beide zaadballen rond de geboorte niet waren ingedaald.

Mannen die eerder zaadbalkanker hebben gehad. Bij 2 tot 3% van de mannen met zaadbalkanker ontstaat na enkele jaren een tumor in de andere zaadbal.

Mannen met testis atrofie. Dat wil zeggen dat de zaadbal ineengeschrompeld is, bijvoorbeeld door verminderde bloedvoorziening.

Mannen met zaadbalkanker in de familie. In hoeverre erfelijkheid hierbij een rol speelt is nog onduidelijk.

Zelfonderzoek

Zeker als u een wat groter risico heeft op het krijgen van zaadbalkanker is het verstandig om zelf uw zaadballen regelmatig te onderzoeken.

Dat kan het beste na een warm bad of een warme douche. Bij dit onderzoek rolt u de zaadbal voorzichtig tussen uw duim en wijsvinger. Doe dit bij beide zaadballen, één voor één. Wanneer u een zwelling of verharding voelt of als de zaadbal anders aanvoelt dan normaal, is het verstandig hiermee binnen een week naar uw huisarts of uroloog te gaan.

Meer informatie

Websites

- Stichting Zaadbalkanker (<http://www.zaadbalkanker.nl/>)
- KWF Kankerbestrijding (<https://www.kwf.nl/pages/default.aspx>)
- Stichting Jongeren en Kanker (<https://jongerenenkanker.nl/>)

Gerelateerde informatie

Behandelingen & onderzoeken

- AYA-zorg voor jongvolwassenen met kanker (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/kankercentrum/kankercentrum-persoonlijke-mensgerichte-zorg/aya-zorg-voor-jongvolwassenen-met-kanker>)

Specialismen

- Urologie (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie>)
- Kankercentrum (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/kankercentrum>)

